

Asia: VN/27014/2024

Hallituksen esitys Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukselta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Nuorisoasuntoliitto NAL ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukselta.

NAL näkee Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (Ara) tehtävien siirtämisen uudelle Valtion tukeman asuntorakentamisen keskukselle haasteellisena. Aran lakkauttaminen ja tehtävien siirtäminen uudelle keskukselle ollaan tekemässä hyvin nopeasti kiireellisellä aikataululla, eikä muutokselle ole esitetty riittäviä vakuuttavia perusteluja.

Rakennusalan suhdannetilanne on erittäin heikko ja muutoksen kiirehtiminen voi osaltaan vaikeuttaa tai hidastaa uusien kohtuuhintaisten asuntorakennushankkeiden käynnistämistä. Liian kiireellisestä aikataulusta voi seurata kohtuuttomia viivästyksiä ja muita haitallisia vaikutuksia esimerkiksi korkotukilainahakemusten käsittelyyn. Kiirehditty aikataulu vaikeuttaa ja voi viivästyttää Aran tehtävien toteutumista ja näin vaarantaa julkisen vallan tehtävän edistää jokaisen oikeutta asuntoon.

Aran toiminnalle olennaista on ollut se, että se on itsenäinen virasto. Lakiluonnoksessa ei olla riittävästi esitelty, miten uuden keskuksen itsenäinen rooli turvattaisiin. Aran lakisääteisten tehtävien siirto ympäristöministeriön yhteyteen ei ole linjassa sen kanssa, millaisia tehtäviä ministeriöllä on vakiintuneen käytännön tapaan katsottu olevan. Uuden keskuksen itsenäisen työskentelyn edellytykset on varmistettava, jotta voidaan vähentää liiallisen poliittisen ohjauksen riskiä.

Jos siirto tapahtuu esityksen mukaisesti, on tärkeä varmistaa, että uudelle keskukselle turvataan riittävien resurssit keskuksen tehtävien hoitoon. Lisäksi Arassa ollut valtion tukemaan

asuntotuotantoon liittyvä erityisosaaminen on tärkeä pystyä säilyttämään. Ara on ollut keskeinen toimija asunnottomuuden ennaltaehkäisemisessä Suomessa. Aralla on myös vahvaa osaamista erityisryhmien, kuten nuorten erityistarpeiden huomioimisessa. Nuorten tilanne asumisen suhteen on tällä hetkellä mm. sosiaaliturvaleikkauksien, erityisryhmien investointiavustusten leikkausten ja erityisesti suurien kaupunkien korkean vuokratason takia epävarma. Haluamme, että uudessa keskuksessa on mahdollista jatkaa Aran hyvin tekemää asunnottomuustyötä sekä asumisneuvonnan kehittämistä.

Esitysluonnoksessa ei onnistuta esittämään vakuuttavasti perusteluja sille, miten uuden keskuksen perustaminen tehostaisi ympäristöhallinnon tehokkuutta, mikä on kirjattu esityksessä yhdeksi keskuksen tavoitteeksi. Ara-viraston lakkauttamisesta ja tehtävien siirtämisestä seuraa arvioiden mukaan yli miljoonan euron kustannukset. Näin kalliin muutoksen toteuttaminen ei vaikuta tarkoituksenmukaiselta tilanteessa, jossa hallitus on asettanut tavoitteekseen leikata merkittävästi valtion menoista. Perusteluissa ei ole laskelmia muutoksella saavutettavista säästöistä tai tehokkuusvaikutuksista, eikä esitetä arvioita, miten tai kuinka paljon uuden keskuksen perustaminen lisää tehokkuutta. Aran lakkauttamisesta ei ole siis esittää mitään konkreettisia tehokkuusvaikutuksia.

Kritisoimme lisäksi lyhyttä lausuntoaikaa. Aran lakkauttaminen ja tehtävien siirtäminen on merkittävä uudistus, johon perehtymiseen ja lausunnon antamiseen tulisi antaa riittävästi aikaa. Kansalaisyhteiskunnalle tulisi antaa reilu mahdollisuus kommentoida luonnosta, jotta palaute voitaisiin ottaa valmistelussa aidosti huomioon.

**

Nuorisoasuntoliitto NAL ry on olemassa, jotta jokaisella nuorella on koti, jossa on hyvä olla.

NAL on valtakunnallinen nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisijä ja itsenäistymisen tukija. NAL vuokraa asuntoja nuorille ja tuottaa palveluja niille nuorille, jotka tarvitsevat tukea itsenäisen asumisen onnistumiseksi. NAL vaikuttaa nuorten asumisen edellytyksiin sekä tuottaa ja jakaa tietoa nuorten asumisesta.

NAL on 19 paikallisen nuorisoasuntoyhdistyksen valtakunnallinen kattojärjestö ja nuorten asumisen asiantuntija. Paikallisten nuorisoasuntoyhdistysten ja liiton lisäksi NAL-yhteisöön kuuluvat NAL Asunnot Oy, NAL Palvelut Oy sekä 6 jäsenjärjestöä.

Sormunen Hilma
Nuorisoasuntoliitto NAL ry